

SXEDIO.24G

15/28.10.1905: ΤΑ ΕΠΙΣΗΜΑ ΕΓΚΑΙΝΙΑ ΤΟΥ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΥ. Ο ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΣ ΕΠΕΚΤΕΙΝΕΤΑΙ ΚΑΙ ΠΡΟΣ ΤΗ ΜΟΡΦΟΥ

Τα επίσημα εγκαίνια του σιδηρόδρομου έγιναν δυο μήνες μετά την έναρξη της λειτουργίας του τον Οκτώβριο του **1905**.

Εγγραφε η " Φωνή της Κύπρου" για την τελετή των εγκαινίων στις **15/28** Οκτωβρίου **1905**:

"Μετά πολλές επισημότητες ετελέσθησαν το παρελθόν Σάββατον τα εγκαίνια της πρώτης εν Κύπρω σιδηροδρομικής γραμμής από Αμμοχώστου εις Λευκωσίαν.

Από της προτεραιίας οι κεντρικοί σταθμοί Λευκωσίας και Αμμόχωστου ως και οι δυάμεσοι σταθμοί ηυτρεπίσθησαν καταλλήλως. Είχον εγερθή προς αυτών ασίδες μυρσινοστόλοστοι, εφ' ων εκυμάτιζον σημαίαι αγγλικαί, ελληνικαί και τουρκικαί.

Εκτακτος αμαξοστοιχία εκκινήσασα εκ Λευκωσίας κατά τας **9.45** π.μ. Μετέφερε τους εκ των Ελλήνων και Οθωμανών προσεκκλημένους εις Αμμόχωστον την **11.30**. Ετέρα δε ολκή αναχωρήσασα την **20.15** παρέλαβε την Α. Εξοχότητα τον Μ. Αρμοστήν, την Λαίδην, τον υπασπιστήν και τους ανωτέρους τμηματάρχας και έφθασαν εις Αμμόχωστον τη μεσημβρίαν.

Εκεί εν τω σταθμώ πλην των κεκλημένων παρίστατο και πλήθος πολύ άμα ως δε κατήλθε του τραίνου ο κ. Αρμοστής, η μουσική της Αστυνομίας ανέκρουσε τον εθνικόν ύμνον.

Ο Μ. Αρμοστής και η Λαίδη αυτού παροσενέχθησαν λίαν αβροφρόνως προς τους κεκλημένους και προς τους λοιπούς παρισταμένους.

Ο Ανώτατος δε άρχων εν τη συναντήσει του ενταύθα με τον δήμαρχον Βαρωσίωv συνεχάρη αυτόν επι τη εκλογή του και ηυχήθη ίνα επ'Ο αυτόν ευημερήση ο δήμος.

Απαντών εις ταύτα ηυχαρίστησε λίαν καταλλήλως ο κ. Δήμαρχος.

Μετά μικρόν η Α. Εξοχότης προέτεινεν εις τους κεκλημένους όπως μεταβώσι προς επίσκεψιν των λιμενικών έργων, πάραυτα δε ιδιαιτέρα ακαξοστοιχία μετέφερεν όλους εις τον λιμένα οίτινες μετά προσοχής εξέταζον το έργον.

Εν τω λιμένι ευρίσκετο κατά συγκυρίαν και μέγα ατμόπλοιον της εταιρείας "Πρενς Λάϊν" όπως ην ηγκυροβολημένον εγγύτητα της προκυμαίας, πολλοί δε ανήρχοντο επ' αυτού χάριν περιεργείας δι' ενός από της ξηράς βήματος.

Ενταύθα ο δήμαρχος Βαρωσίων κ. Λουκάς Γεωργίου ωμίλησεν εν εκτάσει εις τον Μ. Αρμοστήν, μεταξύ δε άλλων υπέβαλεν όπως εκβαθυνθώσι πλείονα εν αυτώ προστατευτικά έργα.

Εις τα αιτήματα ταύτα απαντών ο Μ. Αρμοστής εδήλωσεν ότι θα θέση πάντα ταύτα υπό σύντινον μελέτην.

Κατά την συνομιλίαν ταύτην παρίστατο και ο διευθυντής των λιμενικών έργων.

Αφού επί αρκετήν ώραν οι κεκλημένοι επιθεώρησαν τον λιμένα και την προκυμαίαν επιβάντες πάλιν της σιδηδρομικής ολκής επανήλθον εις τον σταθμόν, ένθα ο Μ. Αρμοστής εκήρυξε το επίσημον άνοιγμα του σιδηροδρόμου ειπών περίπου τα εξής:

Κυρίαί και Κύριοι.

Εκείνο όπως έχω τώρα να πράξω είναι απλώς να κηρύξω την οριστικήν έναρξιν των εργασιών σιδηροδρόμου και να παραδώσω εις την χρήσιν του κοινού το έργον τούτο, όπερ πέποιθα θ'άποβή μέσον προόδου και ευημερίας διά τον τόπον.

Αισθάνομαι ότι θα ήτο πρεπωδέστερον αν ό,τι πράττω νυν εγώ ευρίσκετο ενταύθα όπως πράξη ο προκάτοχος μου σερ Ουίλλιαμ Χέϊνς Σμιθ, ο τοσαύτα υπέρ της κατασκευής του έργου του πράξας και μοχθήσας.

Αλλ' εκείνου απόντος μεγίστην αισθάνομαι

χαράν και υπερηφάνειαν επί τω ότι έλαχεν εις εμέ ο κλήρος να πράξω εγώ ότι θα ήτο πρεπωδέστερον να επράττετο υπ' εκείνου.

Κηρύσσω την οριστικήν έναρξιν του σιδηροδρόμου

Μετά τους λόγους τούτους του Ανωτάτου Αρχοντος ο διευθυντής του σιδηροδρόμου κ. Δεΐ ηυχαρίστησε την Α. Εξοχότητα, διότι ήλθε να κηρύξη την έναρξιν του σιδηροδρόμου προσήνεγκε δε Αυτή ως ενθύμιον σύμβολον τι, όπερ απεκάλεσεν ηλεκτρικήν αμαξοστοιχιακήν βακτηρίαν, ειπών ότι είναι παρόμοια εκείνης ήτις δίδεται εν Αγγλία κατά τας αυτάς περιστάσεις".

Μετά τα εγκαινία ακολούθησε γεύμα καά το οποίο οξ Αρμοστής αναφέρθηκε στα μελλοντικά σχέδια για το σιδηρόδρομο:

"Για το τμήμα που κατασκευάσθηκε δηλαδή από την Αμμόχωστο στη Λευκωσία λαμβανομένου ως αυτοτελούς έργου αποτολμώ να προφητεύσω ότι αυτό θα είναι επιτυχές από οικονομολογικήν έποψιν.

Ο σκοπός όμως είναι να επεκταθεί το τμήμα που ήδη έχει συντεντελεσθεί προς όφελος αυτής της επιχείρησης στη Μόρφου και από εκεί στο Καραβοστάσι.

Επί πλέον δε προς όφελος επίσης αυτής της επιχείρησης, της οποίας υπάρχει πρόθεση να κατασκευασθουν διακλαδώσεις ή θρεπτικοί μπορώ να πω κλάδοι ώστε έτσι να καταστεί δυνατόν στο σιδηρόδρομο να έλθει αρωγός με τις προσόδους του στη βαρειά δαπάνη η οποία απαιτείται για την επιχείρηση.

Η μικρή αυτή επιχείρηση απαίτησε δαπάνη **86** χιλιάδων λιρών, για την οποία απαιτείται τοκοχρεώλυτρο **5** χιλιάδων λιρών το έτος.

Τέτοια δαπάνη είναι βαρειά για χώρα μικρή και βαρύτατα φορολογούμενη γι' αυτό και πρέπει να καταβάλλουμε όλοι όλες μας τις προσπάθειες για να ελκύσουμε στο σιδηρόδρομο τη βοήθεια και την υλική υποστήριξη του κοινού."

Απαντώντας ο δήμαρχος Λευκωσίας Λιασίδης

αφού εξέφρασε τη χαρά του για το έργο ζήτησε την επέκταση του σιδηροδρόμου και προς τη Λάρνακα:

" Ενταύθα θα μοι επιταπή να εισηγηθώ ότι πλην της επεκτάσεως του σιδηροδρόμου μέχρι Μόρφου και Καραβοστασίου και των διακλαδώσεων ως ανέφερε νυν η Υμετέρα Εξοχότης, ως η ως οίον τε τάχιον επιτέλεσις λιμενικών έργων, εν Λάρνακι και σιδηροδρομική μετ' αυτής επικοινωνία είναι έργον δικαιοσύνης και μεγίστου συμφέροντος διά τον τόπον. Είναι και ταύτα έργα τα οποία θα δώσωσι τροφήν εις τον σιδηρόδρομον και σπουδαιοτάτην επαύξησιν θα επιφέρωσιν εις το οικονομικόν μέρος."

Η λειτουργία του σιδηροδρόμου εκτός της ταχείας μεταφοράς επιβατών και εμπορευμάτων από μια πόλη στην άλλη βοήθησε και στην ταχυδρομική επικοινωνία των κατοίκων.

Με την έναρξη της λειτουργίας του η Λευκωσία και η Αμμόχωστος τέθηκαν, σύμφωνα με την εφημερίδα "Φωνή της Κύπρου" της **6/19** Δεκεμβρίου **1905** για πρώτη φορά πάνω σε ημερήσια ταχυδρομική επικοινωνία:

"Από της εβδομάδος ταύτης η Λευκωσία και η Αμμόχωστος ευρίσκονται εις ημερησίαν ταχυδρομικήν συγκοινωνίαν αλλ' επειδή δεν έχει έτι λήξει το μετά της ταχυδρομικής αμάξης συμβόλαιον της διευθύνσεως των ταχυδρομείων εξακολουθεί και αυτή κατά τας ωρισμένας ημέρας να εκτελεί την ταχυδρομικήν υπηρεσίαν μέχρι του Οκτωβρίου, πιθανώς ότε και λήγει το συμβόλαιον.

Μεγάλαι τώρα ευκολίαι ως προς την ταχυδρομικήν συγκοινωνίαν εγένοντο και διά τα γειτνιάζοντα εις την γραμμήν του σιδηροδρόμου χωρία. Εν τη σιδηροδρομική αμάξη ευρίσκεται ταχυδρομικόν κιβώτιον εν τω οποίω δύνανται να ρίπτωσι τας επιτολάς των οι αγρόται είτε δια Λευκωσίας είτε διά βαρώσια, όταν η ολκή διέρχεται και σταματά επί τινα λεπτά εις τους ωρισμένους σταθμούς.

Ομως δεν έλειψαν και τα ατυχήματα. Λίγο μετά την έναρξη της λειτουργίας του σιδηροδρόμου συνέβη το πρώτο δυστύχημα. Εγραφε η ίδια εφημερίδα στις **20/2**

Σεπτεμβρίου 1905:

" Το παρελθόν Σάββατον είχομεν την πρώτην σιδηροδρομικήν σύγκρουσιν γενομένην εντός της παρά τα Βαρώσια σήραγγος. Αλλ' ευτυχώς πλην της κατά 3/4 της ώρας βραδύτητος της αφίξεως της ολκής εις Λευκωσίαν ουδέν απευκταίον συνέβη.

Το βέβαιον είναι ότι η όλη εργασία διεξάγεται εισέτι ατάκτως ως μόνον δι' έργον επί του παρόντος οι σταθμάρχαι έχουσι την κρούσιν του κώδωνος κατά την διέλευσιν της ολκής και ουδέν άλλο.

Υποθέτομεν όμως ότι τα πάντα τακτοποιηθήσονται εντός ολίγου, θα ληφθώσι δε μέ τα κατάλληλα προς πρόληψιν δυστυχημάτων.

Επί του παρόντος σιδηροδρομική ολκή δεν αναχωρεί κατά τας Κυριακάς, αγνοούμεν δε το μέτρον τούτο θα εξακολήθησιν πάντοτε. Αλλά νομίζομεν ότι εργασία διά τους επιβάτας ιδίως θα γίνηται ουκ ολίγη κατά τας Κυριακάς, καλόν δε είναι να μελετηθή ολίγον το ζήτημα τούτο.

ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΜΟΡΦΟΥ: Η σύνδεση της Μόρφου σιδηροδρομικώς έγινε τον επομενο χρόνο (1906) και αυτή είχε σαν αποτέλεσμα να αλλάξει και το ωράριο, δεδομένου ότι ο χρόνος μετάβασης από τη Λευκωσία στη Μόρφου ήταν γύρω στις 2 ώρες.

Εγγραφε σχετικά η "Φωνή της Κύπρου" στις 18/1 Δεκεμβρίου 1906:

" Τεθείσης ήδη εις χρήσιν του κονού και της μέχρι Μόρφου σιδηροδρομικής γραμμής από της 1ης Δεκεμβρίου τροποποιείται το ωρολόγιον.

Ούτω ο αναχωρών εξ Αμμοχώστου την 7ην π.μ. θα φθάνει εις Μόρφου την 11.15.

Εκ Μορφου αι αμαξοστοιχίαι αναχωρούσι την 12.45 και φθάνουσιν εις Λευκωσίαν την 3ην μ. ώραν.

Εκ της ρηθείσης κωμοπόλεως αι αμαξοστοιχίαι την μεν Παρασκευήν θ' αναχωρώσι την 5 π.μ. ώραν το δε Σάββατον την 6ην".